

REGULACE MÉDIÍ PODLE NAŘÍZENÍ EMFA

Autorka: JUDr. Jana Fráňová (VLTAVA LABE MÉDIA), AK Fráňová

Cílem Nařízení EMFA (Evropský akt o svobodě médií), účinného od 8. srpna 2025, je právní regulace pravidel zajišťujících zejména nezávislost a pluralismus mediálních služeb v členských státech Evropské unie.

Tématem tohoto článku je regulace médií, resp. vydavatelů jakožto subjektů, jejichž profesní činností je poskytování mediálních služeb na vlastní odpovědnost, které EMFA zahrnuje pod definici poskytovatelů mediálních služeb.

Jakým způsobem EMFA reguluje vydavatele? Jaká přináší vydavatelům práva a jaké povinnosti?

EMFA ukládá v podstatné míře povinnosti především členským státům, dále tzv. velmi velkým online platformám (např. Meta, Google, Twitter/X, dále jen zkráceně „VVOP“), veřejnoprávním poskytovatelům mediálních služeb, a též poskytovatelům systémů měření sledovanosti. Rozsah povinností směřovaných soukromoprávním poskytovatelům mediálních služeb, tedy i vydavatelům, (dále jako „vydavatelé“) je spíše užší. Současně EMFA přiznává vydavatelům též subjektivní práva vůči ostatním subjektům.

Ve vztahu ke státu EMFA vydavatelům primárně přiznává práva a záruky, které je mají chránit především před zásahy státu do jejich nezávislosti, před zásahy do redakční politiky, tedy chránit svobodu médií. Konkrétně EMFA zaručuje ochranu novinářských zdrojů a zakazuje členským státům zavést užívání intruzivního sledovacího softwaru nebo jiného zařízení, které by mohlo ohrozit ochranu novinářského zdroje, s výjimkou pro případné odhalování závažných trestných činů. V českém prostředí se však spíše jedná o deklaraci základních demokratických principů, které jsou již legislativně zakotveny, nicméně relevantní i mezinárodní přesah v rámci unijního prostoru. Nepochybně pozitivní novinkou je regulace přidělování veřejných prostředků na reklamu zadávanou státem a zakázek na dodávku jiných služeb, které dle EMFA musí být poskytovány podle transparentních, objektivních, přiměřených a nediskriminačních kritérií.

Ve vztahu k VVOP EMFA vychází z premise, že VVOP slouží mnoha uživatelům mediálních služeb jako brána pro přístup k mediálnímu obsahu a mediálním službám, a že poskytovatelé mediálních služeb, kteří nesou odpovědnost za svůj obsah, plní klíčovou úlohu při šíření informací a při uplatňování práva přijímat a rozšiřovat informace online. Proto tedy EMFA umožňuje vydavatelům ve vztahu k VVOP využití určitých privilegií a koncepčně jim poskytuje ochranu před libovůlí VVOP, když předvídá zprovoznění speciální funkce dostupné na každé konkrétní VVOP, která vydavateli umožní, za splnění nařízením stanovených podmínek, prohlásit, že daný vydavatel je redakčně nezávislý, a že splňuje regulační podmínky EMFA. V důsledku takového prohlášení pak bude vydavatel následně více chráněn vůči opatřením provozovatele VVOP, např. bude mít právo na přednostní vyřizování stížností, které musí VVOP vyřizovat bez zbytečného odkladu, pokud platforma zamýšlí vydavateli pozastavit poskytování služeb nebo omezit viditelnost jeho příspěvků, má vydavatel právo být s předstihem o

takovém opatření informován a právo vyjádřit se k němu dříve, než opatření nabude účinnosti. Vydavatel má též právo na speciální postup podle EMFA pro mimosoudním řešení sporů s VVOP.

Ve vztahu k poskytovatelům systémů měření sledovanosti mají vydavatelé, kteří k měření sledovanosti daného poskytovatele zmocnili, zejména právo na informace o užitých metodikách měření, a dále též právo na poskytnutí informace o výsledcích měření sledovanosti, včetně neagregovaných dat, které se týkají mediálního obsahu a mediálních služeb.

EMFA vydavatelům ukládá též povinnosti, které jsou zaměřené převážně na transparentnost vlastnické struktury vydavatele a na zajištění redakční nezávislosti. Vydavatelé jsou povinni zpřístupnit „snadno a přímo“ tj. na svých internetových stránkách. údaje o své vlastnické struktuře, tedy svého přímého nebo nepřímého vlastníka či vlastníky, kteří mohou ze své pozice uplatňovat vliv na provoz a strategické rozhodování vydavatele, a dále též jména skutečných majitelů ve smyslu zákona o evidenci skutečných majitelů. Další povinností vydavatelů v souvislosti s transparentností je zpřístupnit snadno a přímo souhrnnou roční částku, kterou obdrželi z veřejných prostředků na reklamu zadanou státem, stejně tak roční výši příjmů z reklamy zadané orgány veřejné správy třetích zemí, tj. veřejnoprávními orgány a institucemi mimo EU. Nedodržení těchto povinností je aktuálním zněním návrhu implementačního zákona považováno za přestupek.

EMFA dále klade důraz na ochranu tzv. redakčních rozhodnutí, tj. rozhodnutí redakce o tom, jaký obsah publikovat, zda jej publikovat, a v jaké formě. Za tímto účelem má vydavatel zavést vhodné opatření k ochraně nezávislosti redakčních rozhodnutí. Těmito opatřeními v praxi pravděpodobně budou vnitřní směrnice a pokyny, etické kodexy a prostředky profesní samoregulace. V rámci samoregulace, která je nařízením EMFA podporována, došlo v rámci českého mediálního prostředí (za účasti např. SPIR AOV, ČRo, ČT, ČTK, Syndikátu novinářů a dalších profesních subjektů, včetně Unie vydavatelů) k přijetí Desatera, jehož účelem je zavedení společného samoregulačního rámce na ochranu svobody médií, dodržování vysoké úrovně transparentnosti a odpovědnosti vůči veřejnosti.

Prvním cílem takových opatření vydavatele má být, že redakční rozhodnutí může redakce přijímat svobodně, bez vnitřního či vnějšího tlaku, nicméně současně EMFA uvádí, že tento cíl nemůže být vykládán tak, aby popřel legitimní zájmy soukromých vlastníků médií, kteří mají právo na určení redakční linie a složení redakčních týmů, a samozřejmě musí sledovat i ekonomické zájmy a zajištění finanční životaschopnosti vydavatele. Druhým cílem těchto opatření vydavatele má být zpřístupnění jakéhokoli skutečného nebo potenciálního střetu zájmů příjemcům jejich služeb, který může mít dopad na poskytování zpravodajského a publicistického obsahu. V praxi to znamená, že čtenářská veřejnost má mít k dispozici dostatečné informace pro to, aby si udělala vlastní úsudek o nezávislosti média, tedy zda vlastník média, jeho vedení nebo redakce nemohou mít ekonomický, politický či osobní zájem, který může ovlivnit výběr témat, úhel zpracování nebo redakční rozhodnutí.

Závěrem lze shrnout, že EMFA stanoví společná pravidla pro ochranu nezávislosti a transparentnosti médií napříč EU a vydavatelům přináší jednak práva – záruky ochrany, a jednak povinnosti. EMFA zejména posiluje, resp. chrání postavení vydavatele vůči státu i VVOP, a klade důraz na vnitřní redakční nezávislost a transparentnost vlastnické struktury. Účelnost nařízení bude v praxi záviset na jeho skutečné aplikaci. Nařízení EMFA je z titulu své právní síly přímo závaznou a aplikovatelnou právní normou, nicméně předpokládá ještě zákonnou implementaci v jednotlivých členských státech. V České republice je implementace zahájena, nicméně návrh zákona o mediálních službách se stále

nachází spíše v počáteční fázi legislativního procesu. Kromě toho, že implementační zákon by měl upravovat sankce za porušení povinností vydavatelů vyplývajících z EMFA, měl by též regulovat podmínky posouzení spojování subjektů na mediálním trhu tak, aby spojování nevedlo k ohrožení plurality médií a redakční nezávislosti. Unie vydavatelů vývoj legislativního procesu sleduje, aktivně vstupovala již do připomínkového řízení tak, aby zájmy vydavatelů v potřebném rozsahu ochránila.

prosinec 2025